१

श्रीभरथाग्रजायेनमः ॥ उपरि बिभीषणु महाबुद्धी ॥ करविसामग्री नीसीद्धी ॥ त्यावया जानकिदर्शनी धी ॥ जेथे वैदे
जासुखे वेष्टी ॥ रत्नविराजमान सिबिका ॥ दिव्यांबरा आउचपताका ॥ त्यामरे विजने शशांका ॥ पोर्णिमेच्या परतेल पानि ॥
नाना ध्वनिचि मंगळतुरे ॥ शिशाबा पानिजाचे निजेंगेरे ॥ तेहतुवारायेकमनोहरे ॥ पुढे नाजो लागली ॥ सज्जुनि ऐसि
यसामग्रीने गर्जन देत्र पानिचिशाने ॥ त्वरा करी निंदुर्ध्य हस्ते ॥ अशोकवना चालीले ॥ मुरव्य मुख्या शिरामदुतु ॥ बि
भीषणु चालिला परिवेष्टीतु ॥ सो समिप फुणु मं[…] ॥ श्रीग[…] नगरलोकेसी ॥ गंधर्वासहित गंधर्वनाथु ॥ नेरनव
प्रवेशेचित्ररथु ॥ किंअमरेशाशक्रसमथु ॥ स[…]उवनातेजा[…]ये ॥ तैसा बिभीषणु ते काळी ॥ धरुनि मातुतिसा
करत थी ॥ अशोकवनप्रवेशाळामेथु बी ॥ जेथ[…]से ॥ समस्तासिंदेउ निर्वांत रेग सरिसी छत्रे सिबि
काचा मरे ॥ बिभीषणु हनुमंत अनि आदरे ॥ जा[…]सुखआले ॥ अंगिराआनि वाचस्पति आसि वीदा
सचिमंदिरायेति ॥ नानानमस्कारा वया पावल[…] ॥ स्व[…]पोग आले ॥ तैसेये उनिउभे वर्गी ॥ नमस्कारु केला
जानकिलागी ॥ दिव्य फळेतेचि प्रसंगी समर्पिलि पुढे ॥ बिभीषणु ह्मणे सितारेवी ॥ राकुनार्थ फळे सेवावी ॥
मग सिबिका उढकावेगोसावी वाउपाहन असति ॥ ऐसि बिभीषणाचि प्रार्थना ॥ देरवोनि वस्त्रें वदना ॥ ह्मणे
गाउसे निमित्ति मम मना त्सीसे पुर्ण आहे ॥ नवमा तुतिह्मणे माते महिजे बिभीषणाचे शब्दा मानु दिजे ॥ प्रभो
स्सुनि बैसिजे सिप्रासिबिके वरी ॥ ऐसे बोत्तिले वाळ्प्रौढे नेसि तेने मानिले सुखा उदे ॥ धरुनि अंगीकारिले पात्रा पुढे ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

2

पियुष्यफळाचे॥ मग दिधले फळ निज हस्ते पंच पंच हनुमंता बिभीषणा ते॥ दिधली वनिताते॥ ज्या प्रथम आल्या होत्या॥
आनि क्रिप्रीति मात्रा तासे सिनी शरमा त्रिजटा दोघी जनी॥ एस्सन ज्या दिवसापासुनी सेवा सखे करीत होत्या॥ त्यासि ह
स्ती फळे देता एसे बोलती जालो माता॥ हनुमंत म्हणे होअसो ज्या वाजाता जो होता पुर्वे रंगी॥ एसे वैदेहि वस्ते वे वेळे दोहि
सगहि वजुउचें वचवे॥ कुंतसद्ध दिन जाले उवे दासे [illegible] ले॥ अहो बहु उत्तागल्या सिते चा आता वेतुन साहे वि
योगास्वा॥ बोलो विसरल्यावाच्या खेदे व्यापिलो र [illegible] रबोनि जानकी शरमे त्रिजटे सिनिज हस्तकी॥ हसना ठुनि
ह्मणे त्रिलोकी धन्य धन्य तुह्मी॥ २॥ मे तुह्मनिथे [illegible] बीया होतु ह्मी पेत ले ये श॥ हरिले माझे चिंता क्लेश
सा भावसे पुर्ण केला॥ तुह्मी ह्मे हा चे वक्र तु लेताउ [illegible] वाड साहे तु॥ सासु सूर्य धरत्रीउभवतु सस सस पत्रि वा
चा॥ आता मासिया प्रयान समर हतुश्रावेत असा [illegible] ठाउ॥ पुर्वे प्रीतिसारी खेहद्दर प्रीति धनुनि साहा॥ २॥
या उपरी बिभीषणे दिव्य खाद्य रस सौपुर्णे॥ स [illegible] कारपो भोजनार्थ समर॥ मग करवी स्नेह धी मैगळ जे
अमृताहुनि रसाळ॥ उपरी कररसाळ नाम सुखांनो जळ उत्तम दिधले॥ कर्पुर सुरक्त त्रिदशामणी तो बोल देउनी मधु
रावाणी॥ बिसी षपु प्रार्थिले ह्मणे स्वामिनी सिबिका तुह्मा वे॥ नैसि चउभीरा होनि जानकी दिव्यांबर खुंथी पा
स्तुनि मस्तकी॥ सिबीका सुढसनी बैसती मस्तकी त्रिजया पाउले पुसी॥ भीशा ल स्के दिसिबिका वरी छत्र क्ल
क दंड पताका॥ विजने चामरे ढळति जितुकारा ज मर्यादा मार्ग॥ पुढे मंगळ नाचे येकसरी॥ वाजो लाग लीदि र्ध खरी॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२४

तेणे नादे गगन भोदरी ॥ संपुर्णता जाली ॥ दोउ कि गिउ बीजी दुदाध्या गुंज विमृदांग काहाळ्या । जेसते पन्नग मोहरी
शाळ्या महाभेरि झांरव स्रगे ॥ आणिक नाना ध्वनिचि वाद्ये वाजविति सुंदरे येक नादे । ते आईकता कपि
आनंदे मर्यादा साडिली ॥ बिभीषनु हणुमंत उभे वर्गि सिते च्या आसना दोहि जागि । जेन्य परीवेष्टीन मार्गि चालि
लिले अति आनंदे ॥ सहस्र संख्या यंत्र पानि पुढे उर्ध्व वाहो गार्जति देहुउ । कुशी तिप्रळये मेघा ये कडे । ल्सपाक्षणा कोडुक
सोहळे ॥ एसि जानकि समारंभे मीरवत जात संगळ्व[illegible]ते अपुर्वता पाहावया उभे । विश्वरा हिल्ले दोहि जागी ॥ अ
सिता अशोकवना तुनी चालिली ते मिरवतलं[illegible]ो ॥ जेसि वनदेवता निघाली । वसंत त्रिउ स्वेळावया ॥
जेरसमनिते जनिती ते समुद्रा उजुजाये ताऋ[illegible]वरेदेहि । गपास समुद्रा प्रतिसि बिकारढजानुसे ॥ जेरघु
कां तरि रघुनाथे सभा केली असे समर्थे । सिते ने[illegible]व पंथे मिरवत चाल्ले ॥ जे रघुनाथा चे सभे कपी कोडि
रा हिलेउभे । जवरचरक हि कोणानल भे परी ते द[illegible]चा ॥ जेसभे सि त्रिलोचनु पैसने सि ब्रह्मलोकि चा चतु
रानन ॥ जेसभे सि सहस्रनयनु । स्वर्गसि सुरा सहित ॥ गनगंधर्व यक्ष किन्नर सिद्ध चारण गुह्यक विद्याधर । अंगिरा
ब्रहस्पति थोर थोर । आनिक महानुभाव ऋषी ॥ ऐसिये सभे सि रपारंगधी रे असि जे तेथे सिता वाहन गज रे
आले जेसे वरुस रेस समुद्रा तिलनाउ ॥ तव जानकि पाहावया रष्टीले दिले कपी कोटिच्या कोटी । तेथे जाली महादाटी
येक येका वरी पडती ॥ तव राक्षेस वेत्र पानि भुजा उबेसुनि वान्त राच्या फोजा । वेत्र वरी नाउिल्मा जन का लजा
पाहोने दितसाते ॥ पुनर कपी च्या चवथा कोट ति पाहावया चित्र वरछा । स नयें ते वाल तिमाथा पुढारे होत क्षणी ॥ ३७ ॥

project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3

निबिउताजालितेथेघोरसिनेसिपाहोनव्हातिवानर॥क्षरक्षिणजालेपरीस्थीरनव्हातिकैसेनी॥एसेदुनुनि
दरिखिल्लेनाप्यवेमगअंगदाप्रेरिलेतत्पार्णवे॥म्हणेसागबिभीषणासिवजांवेआपल्यायेअधारका॥परतेकरा
तुरंगरखासिविकावेष्टितपडुकाढावेगव्हा॥पाहोद्यानुक्षकपीच्याडोव्यापगटरुपज्ञानक्रिचे॥जेहियेज्ञानकी
कारणेत्रिशुद्धीसिव्हीबांधला॥महोरधी॥ परमपुरुषाथीरपडीशणवेंचिलेअसति॥तेज्ञानक्रिपाहावेयायवेव्हे॥
आतीलेयावेडोव्हे॥तरियासिपाहोनेदनेहेसिव्हेकोणायनांमध्ये॥ज्यासुत्वीजास्वेवेदविधीसागहोमपावला सिद्धी॥
सिव्हीबांधलामहोरधीयासुत्वीजासतुष्टआधी॥नकरमेहा कोणधर्मु॥पण॥आतावाक्षरुक्षआनिकहीजेव्हा
पाहाविवेदेही॥येसमरज्ञानकिसकाहोनलगे अश्वमेध॥आयिकाश्रियालागीनिंद्यनाहिरतुके प्रसंगी॥
संग्रामासेवेदीमहायागीविवाहियाअपवीनिसी॥ रहिस्वछटहिपतिपासीसुमंव्हीगेआनिचित्तापुमी
सि॥विश्वदेखेवपरीश्रियासीसर्वनिष्पन्नके॥ चेतिअनुवारेसर्वहिउववव्हेआनेरे॥मगजाउनी
बिभीषणासिअंगदेऐसेचिसांगितले॥तेसेचिबिभीषणेअधारतेआदेशकरुनिकेलेपरते॥जैसेमधुमक्षीकाते
वनचरपरतेकरी॥क्रिचेंद्रबिंबव्यापुनिनिबीउअभ्रहोनेगगनी॥तेसंक्षमाउनेतोउनिनिमिशानेले॥
सरोवराचेपाव्हीढोकेपरिवेष्टीतसहस्त्रके॥तेउडविलीसहस्त्रकेतडाकेविनोदेयंत्रकारे॥किंवुसघनाचेस्थकी
होतिवेष्टितभुतावव्हि॥तिलागिमंत्रवादिवधीउचकुनपव्हवी॥बिभीषणेएसियापरीसिबिकेपासुनिवेरधारी॥जारेपरतेयेहिउत्तरेदुस्थ्यादूरिरवडिले॥सिबेकेवरिपडांबरहोतेतेजवव्हीहोउनिहणुमने॥का

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

38

निसांडिले परते सिना प्रगट जाली ॥ ६० ॥ अथ कारिप्र दिपीका पाजळली कि गगन देवतां मुमंडळी आली ॥ नाना सहु
द्रा तुनि निघाली लक्ष्मि जैसी ॥ एसि समुर्ती ते काळी डोळा देखिली मैथुळी ॥ जैसि अमृताचि पुतळी सोमळी कि हुनि आ
ली ॥ सर्वी संतोश वाढे करी ति आश्चर्य ह्मणति कोन पासि तेचे सौंदर्य ॥ ह्मणे नि वेसने अवतार कार्य अनुष्टीले श्रीरामे
असो हे देखोनि सिते चे रुप हरले त्रिविध ताप ॥ नयन अमृते भरले निःपाप सर्वी स्याव पुजालीया ॥ पुढे श्रीरामा सन्मुख
नवळी सिबिका आली नयवेळी ॥ उत्तरोनि ... बाळी निधान ये उनि राहे ॥ तव वक्षळ चपाहावयाचे आर्त
सिते चे हृदय रहनु षउचंबळत ॥ पुढे तैसे सि दृष्टि ... श्रीराम अवलोकीले ॥ देखत स्वपि प्राणनाथा ॥
तत्काळ तुटली वियोग वेथा ॥ जेसि दृष्टश्री ... वस्ते जागृति मात्रे जाय ॥ अंधकार सा कोळली वपु पुढे पा
जळला देखताचि दिपु ॥ तत्काळ फिटे तमले पु ... तिल ॥ तैसे स्ति ते सिते आवेश्वरी जाल्हे वल्लभासि
देखिलीया वरी ॥ तत्काळ दिग्मउळा बाहेरी वियोग ... गली ॥ कोटि कंदर्प हुनि आगळे स्वरुप श्रीरा
माचे सावळे ॥ ते जानकिया मन निश्चळे मेगळ मयु पाहिले ॥ ६१ ॥ बाह्य स्वरुप डोळा देखिले तैसे चित्र अभ्यंत
रा आनिले ॥ हृदये पद्मासनी बैसविले योगियाचे परी ॥ ॥ राम ध्यानामृत रसे तेकाळी बाह्य अभ्यंतरि स्व
मेथळी ॥ सल्हे ज्जरन मंडळी दृष्टि देउनि तन्मय रहेली ॥ पुढे रघुनाथे तेच समइ दृष्टि घातली सिते च्या स्वरु
पाचा टाइ ॥ परि हि दृष्टि होता विभव रसु रउनि राहिला ॥ रमा रे खोनि समयो सम स्वासि वाटल्या विस्मे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५

यो॥ ह्मणतिश्रिरामात्वाहदरउदयो॥ का पाविपरीतजाला॥ वस्त्तचोरेवोचोरी लिसाचोरा॥ दंउकरुनिआनिलीस्यरा॥
तेवस्त्तदेखोनिधनिपाउमोरा॥ कायेनिमित्यजाला॥ जेजानकिकारपेरात्रिदिवसुकरीतहोतासोस्नु॥ तिसदेखत
क्षणिउदासुका पां रघुनाथुजाला॥ सदामानस्विसेज्याचिमुद्रा ज्ञानिनिजेलियावरीनयेनिद्रा॥ तेसितेसिदेखो
निरामचंद्रा॥ कापासावकाशनवडे चि॥ जिचेनिवियोगेयेकूछटीकागेलिसवंसउजितुका॥ तेयेनक्षपीनीज
नायका॥ कापाअनादुजाला॥ जिचेनिष्चमेकरु[illegible]निपादप्रार्थने आलीगीलेकूरिनाविलापा॥ तेशीयांगना
आलियासमिप॥ काकैठलन्नकेलेनाहि चंद्रे[illegible]लाउकुरकरुक्षिराब्धीसजालाहिमालयाआं
गीआयुर्भवला॥ रवेदबींदुसमुहो॥ दर्पापर्णवा श्रिरामाये कालीउदासिनरतिहृदयकमली॥ दृष्टिदेखतांची
मैथलीआविर्भावातेपावली॥ समस्तशंक[illegible]सेआश्चिर्यकरीतिमनी॥ परीनबोलतकाहिवद
नीधरुनिराहिले॥ असोगतकथाजालीयितुकी॥ रामेहृदयीदेखोनिजानकी॥ किमर्थअलोरिलीतेचावप्र
श्निकिपुढेपरिसावा॥ इतिश्रिरामायणिकथाश्रादिकाव्यरुपिकरणी॥ तेचिम्हाप्रशब्दमाउनी॥ वदे
स्फदासमुजनु॥ ७०॥ श्रिरामप्रसन्न॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥ ०॥

८
७३३८
७८१९

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com